Moric Danon

Pjesme o MAJCI

MORIC DANON

PJESME O MAJCI

ZAGREB 1952

Hrvatska seljačka tiskara, Zagreb



MAJKA!

Najljepša riječ u našem ljudskom rječniku, najdraža misao u časovima sreće i najdubljih boli, najsvetlija slika pred našim očima!

Majku su opjevali i ovjekovječili pjesnici, njen lik isklesali kipari, njene oči i suzu oslikali slikari, njenu brigu i bol rekli dramatičari, njenu radost i tugu skladali glazbenici.

Nema veće od majčine radosti, nema dublje od majčine tuge!

Majka!

I sve njoj posvećene mirijade stihova, sve goleme gromade isklesana kamena, nadahnute njenim likom, sve nepregledno oslikano platno njena sadržaja, sva glazba skladana njoj i za nju — sve to kroz vijekove i vijekove, nije iscrplo taj vječni i nepresušni izvor.

U časovima sreće, blagostanja i mira, mati roditeljica i hraniteljica, vodič je i putokaz djeci u život, u časovima teških oluja, sukoba, borbi i stradanja, mati je neustrašivi borac za život i slobodu svoje djece.

Uvijek nova, uvijek velika, nikad i ničim nadoknadiva — mati je najbliži i najdublji čovjekov osjećaj.

Mati je simbol svega velikog, lijepog i plemenitog u životu i zato nas već i sama pomisao na majku bodri i jača u najtežim časovima, a one sretne čini još ljepšim.

Iz tog i takovog osjećaja izrasla je i ova zbirka pjesama o majci. Zapravo — poema — razdijeljena tek na pojedine pjesme, a satkana od nekoliko osnovnih misli i ugođaja na temu — majka. Pisana u jednom dahu, u gotovo jednom ritmu, toplo i neposredno!

Lik majke, te žene, na čijem grobnom kamenu već davno — »Potočići kišni prekrivaju slova« — crta nam ovdje Danon i kroz niz slika, jednostavnih misli, refleksija, poput djeteta toplo i iskreno, pjeva sve one časove, koje smo svi kao djeca proživjeli i osjetili s majkom, od majke i za majku, a koji još uvijek duboko usađeni žive u nama. Kroz svaki redak probija ljubav za ono najveće što svi mi imamo ili smo imali — za majku!

Nastojeći da bude što jednostavniji, što iskreniji, što poetskiji, što bliži svima nama, Danon nam govori laganim, gotovo pjevnim ritmom, razumljivim jezikom i bez nepotrebnog mudrovanja.

Kao dijete!

A ne postajemo li mi, kad govorimo o majci, kad mislimo na nju, pa koliko stari bili, djeca, potrebna njena skuta, zagrljaja i tople riječi?

Nije li majka, baš za to što je naše najveće i najvrednije u životu, ono najjednostavnije? Kao život, kao sve veliko!

Ne pretačemo li mi sve svoje osjećaje i misli o majci kao ona »Djevojčica u neprilici« mnogo i mnogo puta u najobičniju dvosložnu riječ »mama«?

Majčinu ljubav, brigu i veličinu njene žrtve, te odnos djeteta prema njoj, Danon daje u niz raznolikih slika, da bi što cjelovitije, a jednostavno, rekao sve o majci.

Majka, kakovu nam Danon u svojoj zbirci prikazuje i topla je brižna učiteljica i vodič djeteta u život:

— »Tiho je mana šaputala meni,
da prirodu divnu i ljude sve volim . . .
Sve tanja je bila, sve bliža je sjeni . . .« —

a bila je tom djetetu i drug, s kojim je rado dijelila radost i tugu:

— »Zalogaj zadnji majka će dati,
kad glad nas bije i golema tuga.
Licem će sinu pred lice stati:
'Jedi, moj dragi, mi dva smo druga!« —

I o majci-osvetnici govori Danon:

— »Srce je njeno bivalo sve veće,
za sinom svojim ruka joj siže.
Još potok huči i suza teče...
Majka, gle, pušku brašnjavu diže!« —

I tako se nižu slike. U središtu svake je majka. Čas topla i brižna, čas velika kao pravedna osveta za sve nepravde, koju su njena djeca podnijela. Čas opet jednostavna i bez riječi pogledom prati rast svoje djece, uspavljuje ih laganom pjesmom i smiješkom, koji blaži i najteže rane.

Majka!

Njoj smo dužni najviše! I ova zbirka pjesama je shvatanje tog duga. Zato nas se ona tako i doimlje. Zato je rado čitamo. Zato ona budi u nama osjećaje, koji znače naš život, a koje nam Danon jednostavno i neposredno kaže:

— »Za uzvrat majci stihove skladam,
Kitu joj ruža kraj glave stavljam.
Uspomeni ranoj u naručje padam.
Mamine pjesme ja ne zaboravljam!« —

F. V.

Autor ove knjige pjesama objavio je do sada, osim nekoliko manjih radova, dramu u tri čina za omladinu i pionire »Otok na pučini«, te zbirku pjesama »Stihovi s velikog puta«.

PJESME

Mojoj
i
majkama svima
stihove ove posvećuje
autor!

PJESMA PROLJEĆU

Čuj, proljeće drago, proljeće cvjetno,
pjevaj o majci, njoj širim ruke;
k'o dolinska rijeka ti pjevaj sjetno
njoj liriku milu, najmilije zvuke!

I ona je meni pjevala pjesme
sjedeć' uz kolijevku po svu noć...
S oka joj suza kaplje k'o s česme,
al' meni sanak ne htjede doć.

Mnoge je noći probdjela tako.
Pijetli su davno opjevali dan.
U kolijevci života ja sam plak'o...
Majci uz pjesmu prođe i san.

Nisam tad znao, da bol i jad
vrelom joj srcu nanosim ja...
Proljeće, proljeće, stog molim te sad,
da pjevaš o majci... i priroda sva!

Čuj, proljeće drago, proljeće cvjetno,
pjevaj o majci, njoj širim ruke;
k'o dolinska rijeka ti pjevaj sjetno
njoj liriku milu, najmilije zvuke!

SAN

Da mama mi živi noćas sam snio...
počeh joj pričat svoj životni put:
Bez sna sam često i gladan bio,
upalih očiju, k'o limun žut.

U zagrljaju toplom prič'o sam dugo,
radost me njena obujmila svog.
Iz sna se trgoh... Tugo, o tugo,
najmilija radost sred srca je mog!

Najmilija radost, da još mi živi,
mnoge bih priče ja njojzi rek'o;
kako su plakali šljivici sivi
pod njima zoru kada sam ček'o.

ŽAHVALAN SAM

Zahvalan sam majci za ljubav žarku,
kojom je meni punila njedra...
Uvijek je nasmijana vozila barku
i svilena jedra gledala je vedra.

SUZA

Majčina suzo, o, kako si mila,
toplina me tvoja vječito grije!
Žalost i radost suza je krila.
Dok blistaju suze, mati se smije.

Na dalek put, kad krene ti noga,
suza te majke suzom prati.
Da l' ima nešto slađe od toga;
na lice suzu, kad dadne ti mati?

I opet suza, kad ugledaš dom,
s cvijećem majka pred tebe se javlja.
Na postelji mekoj, u ležaju svom
obasiplju te suze, kapljice zdravlja.

To suze su tople... majčine draži,
što teku nježno, k'o s izvora dva.
Toplinu jaču od suza ne traži!
Za majčinom suzom plak'o sam ja...

KOME DA KAŽEM

Kome da kažem, da ostadoh sam,
kad mećave grozne prestade jad?
U duši mi gori veliki plam!
Majka bi, znadem, slušala me sad...

Mećave vihor rod mi je smlatio,
od porodice moje ostadoh sam.
Nitko me ne bi k'o majka shvatio.
Majka je svetinja, mog srca hram!

DUŽNICI

Mi djeca smo majci veliki dužnici,
jer ona nas nekoć na noge stavi...
Ulicom snenom prolaze vojnici,
zemlja se čvrsta pod nogom im savi.

Starica-mati kraj druma u šljiviku. .
u vojnike gleda i daje im šljive.
»Stupajte složno, vi, djeco, braniku!
Pratit će svud vas oči mi žive!«

U svakome ona svog sina vidi,
što srce dade za dom svoj, drago.
»Već umorna si, majko, kući idi!«
O, majko, sunce, jedino si blago!

DJETINJSTVO

Majka me često grdila ljuto,
jer velik vragoljan ja sam bio:
na stablu visio, bagremom lut'o,
da mjesecom trčim na glas sam snio.

Prohladni vjetrić kroz bagrem piri.
Eto, na oblak ja sam stao!
Majčino oko kroz lišće viri,
a sin je njezin kraj oka pao.

Sve dobro prođe... poderah hlače...
Košćica svaka na mjestu je, gle!
Ja plačem od straha... i ona plače...
U ruci majke ručice su dv'je.

Prašina vitla, mi idemo kući...
»Ti nisi ptica, moj sinko, znaj!
Srce me muči, al' ne ću te tući...
vragoljanstvu tvome, kad doći će kraj?!«

BEZBROJNO PUTA

Bezbrojno puta pregibala je leđa
ta sijeda žena, bolna mi mati.
Kroz vatru bi prošla.. preko mnogih međa..
Uzrast nam, jadna, uzdahom prati.

Umor ne pozna na noge dok stavlja
savitljivo čedo baš poput pruća.
Za život djece dati će zdravlja,
usijano srce i vrela pluća.

MOJE ROĐENJE

Majčica prstom pokazuje svojim;
na časak da stanu kucati srca.
»Vi ste svjedoci mukama mojim!«
U grlu joj bolna riječ'ca grca.

Dok ona je mene na svijet rađala,
na prozoru je mirisao jorgovana cvijet.
Glasno se ona sa svima svađala...
i tako sam plačuć' ugledao svijet.

Babica me kupala, a ja se d'rao...
»Je l' živo dijete?« — To njen je glas!
Plačuć' sam majku ja dugo zvao.
U krevetu njenom su gledali nas.

Ona me ljubila, ljubila, ljubila...
Na grudima toplim ja sam se mic'o.
Jedva bi zaspala... i opet se budila,
jer ja sam joj smijeh prstićem tic'o.

Tad sreća mamicu obavi jaka...
Za život moj već osjeća strah.
Uz mlijeko mi ona davala je zraka.
Na jastuku miriše jorgovana prah.

MAJČIN LIJEK

Na grudi kad padne težak mi kamen,
krvavih grudi dragu ću zvati.
Nitko na svijetu ne nosi plamen,
što grudi liječi, k'o mila mi mati!

PRED SLIKOM

Spazih u sobi mamine druge
na sivom zidu izbljedjelu sliku.
Na zjenici mojoj od duge su pruge,
u duzi prepoznah najveću diku.

Sjedeć' za strojem s mnogim ženama,
šivala je meni košuljicu plavu.
Na čelu se vidjelo, da njenim venama
krv protiče vrela, što muči joj glavu.

Brižna je šuteć' snivala, šivala
mekano rublje za sina svoga.
Na brižnoj glavi kosa je bivala
sve više sijeda rad' uzrasta moga.

SUSRET

Za drvenim točkom ulicom krivom
trč'o sam i ja k'o drugi dječaci...
Uz veselje mnogo i pjesmom živom
s pazara su išli mama i seljaci.

Kad srela me mama... poljubac, zna se...
u prašnjivo lice i čupe od svile.
Slavuj je pjev'o uz drhtave glase
najmilije pjesme majčice mile.

PADALA JE TAMA

Padala je tama na jesen tužnu...
i kesten je pao... lišće već trune...
Od sebe uklanjam misao ružnu...
Tuđin je rastrg'o djedove strune.

Oj, dome mili, kućo u garu,
ognjište majke, gdje sam se grij'o;
moja je duša vrila u žaru,
kad majci se nisam na krilu ja smij'o!

Bez doma i majke svijetom sam lut'o...
U meni je snaga buktala živa.
Da dom svoj volim ja nisam ćut'o,
stog' su me gledala skloništa siva.

U srcu ja nosim tu istinu davnu,
al' evo me opet uz kestenje milo!
Ja ljubim dom svoj i kuću slavnu
i drhtave majke zagrijano krilo!

DJEVOJČICA U NEPRILICI

Glavu je resila kovrčasta kosa
djevojčici čednoj sa zjenicom plavom.
Sramežljivo me gledala stojeći bosa...
i dugo je dugo mahala glavom.

Ja sam je pit'o riječ'com blagom, —
mamu il' tatu, — kog više voli?
Srce je njeno u srcu dragom...
»Ma-mu!«.. prošapta i suzu proli.

Glavu je resila kovrčasta kosa...
Mamu il' tatu, kog više voli...?
Sramežljivo me gledala stojeći bosa...
»Ma-mu!«... prošapta i suzu proli.

PRED PROLJEĆE

Kada me cvijećem obmami maj,
prevrnut ću zemlju zelenoj dubravi...
i novo cvijeće uz sunčev sjaj
resit će grobak majci — ljubavi!

MAJKA I ZLOČINAC

K'o tigar je majka jurnula, glavom,
zločinac kad htjede život da gasne.
Uz jezero plavo trčala je travom.
Svijetle se oči k'o zvijezde jasne.

K'o vihor je trčala poljima rodnim...
Sa strehe je žurno zgrabila pušku.
I grudima znojnim... rukama vodnim...
nadnijela nju je zločincu pod njušku.

K'o kip je zločinac stajao mirno.
»Bestidni stvore, ti da me kidaš?«
Cijev se je smijala i nebo prozirno.
On majku zove... »Za majkom sad ridaš?«

Sve živo na zemlji majku doziva,
do neba visoko vapaj se diže.
Sa proplanka modrog mati se odziva:
»Tko majku kara, kazna ga stiže!«

POLJUBAC

U dubini srca, k'o na dnu mora,
k'o smokva sladak poljubac počiva.
Desetak proljeća i bezbroj zora,
taj poljubac srca majku mi doziva.

Doziva majku, da ona me ljubi,
da usnama smokve raspali žar.
Pred okom je smiješak... zrcale se zubi
sjajem bisera... k'o plavetnog mora dar.

I od meda je slađi taj poljubac vreli,
što majka nam ga davala uz plač.
k'o sunce veseli... k'o plodovi zreli...
za poljubac majke podižimo mač!

GDJE LI JE GROBAK

Gdje li je grobak majčice mile?
Ni jedan mi kamen to ne zna reći.
Kroz duga ljeta kiše su lile...
Svakom je mramoru značaj sad veći.

Tko bi se snaš'o na groblju dugom?
Potočići kišni prekrivaju slova...
Kad majčino ime pročitah, s tugom,
pred očima vidjeh hiljadu snova.

GOVORE MENI

Govore meni uz vinsku čašu,
da stihova mojih dosta je svima...
Na poljima žitnim klasja mašu...
Koliko u njima spomeni ima!

Ja znadem dobro, da moje rime
ne zlate polje, k'o klasje dugo...
Da stihom sam majci oživio ime,
velim ja njima i ništa drugo.

Svježa nek žita mirišu klasna,
a majčin lik nek živi, brajko!
Podižem čašu, a riječ glasna
klicat će vječno: »Majko! O, majko!«

PJESMA MALE DIANE

Iako sam jošte ja odveć mala,
mene je mama obdarila srećom;
mnoge mi igračke za igru je dala
i rekla smiješkom, da postat ću većom.

Danas se igram lutkom od gline
i njojzi ja tepam slađane riječi...
Nježno ja šapćem: kćeri il' sine,
svi živi na svijetu bivaju veći.

Tako ću i ja postati veća
i zvati se majkom. O, drage lutke!
Na postelji će moja spavati sreća...
dok ja ću hodat na prstima, šutke.

To dijete moje, ta lutka od krvi
ne će mirovat k'o lutke ove...
»Mama! O, mama!« To glas je prvi...
Dijete me zove u dane nove.

UBISTVO

Ubili su majci najmlađeg sina.
Krvavi je potok proticao burno...
Izveli su sina iz maloga mlina...
Niz potok suze potekoše žurno.

Srce je njeno bivalo sve veće,
za sinom svojim ruka joj siže.
Još potok huči i suza teče...
Majka, gle, pušku brašnjavu diže!

KRILO

Oduvijek je tako na svijetu bilo;
da dijete majku najvećma voli.
Njeno je krilo toplo i milo.
Na tom mi krilu suza se proli...

I nitko ne zna, k'o mati prava
na krilu te zibat s kraja na kraj.
U tuđem krilu nemirno se spava,
ne sjaji se majke očiju sjaj.

Majka nas zaklanja kad dođu kiše,
nad krilo se nagne... ne kisnemo mi.
Kroz cijeli život mirisom miriše,
taj miris majke, kog osjećamo svi.

BOL

Umro je mjesec u očima šljive...
ne žalit' ga srcem bio bi grijeh.
Smiješak mu ljupki ne obasjava njive...
al' na me još svijetli mamin mi smijeh.

RUKE

Ima li zlata na zemlji žućeg
od ruku zlatnih, što majka ih ima?
Ima li igdje ognjišta vrućeg,
što rukom ga mati žegla je svima?

Kraj ognjišta njenog u nekom kutu,
dok prala je, znate, pelene naše...
mi smo tad gledali ruku joj žutu...
od zlata jače, ta ruka se sjaše.

Te ruke zlatne... to ognjište vrelo...
o, majko draga, u zlatu te vidim!
Sad razbijam glavu i mrštim čelo...
znaj, malo te ljubih... pred sobom se stidim!

O, volim ja pjesme, melodije duše...
kad majka peruć' razlijeva zvuke...
Na prozoru nekom pelene se suše...
O, ljubi, dragi, te zlatne ruke!

U NARUČJU

U naručju mene kući su vodili
komšije naše u zvjezdanoj noći,
po travi su tiho šljivikom hodili,
dok su se meni sklopile oči .

U zoru ranu med su mi davali,
čokoladu slatku i bonbona sjajnih.
Golubovi bijeli mirno su spavali
bez laskanja mnogog i priča bajnih.

Vik'o sam tada... svi su se budili.
Lepršavim glasom mamu sam zvao.
Ne želim slatkiša! Humci su rudili...
Za maminu púru i srce bih dao!

ZADNJI POLJUPCI

Ležala je ona k'o maslina jadna
i tiho šaputala riječi od miline.
Ruka je njena već bila hladna.
»Ne ljubi me toliko, predragi sine!«

Svakog sam dana kraj nje ja stiz'o,
njene su boli tad bivale manje.
Grozne sam misli u mašti niz'o,
»Čim razbijaš glavu, premilo janje?«

U kovrčavu kosu ruku mi stavlja.
Na postelji bijeloj suzu, gle, roni.
O, ruko blijeda, maslino zdravlja,
samrtne zvuke srce mi zvoni !

Tiho je mama šaputala meni,
da prirodu divnu i ljude sve volim...
Sve tanja je bila, sve bliža je sjeni...
Ne ostavi me suznog, žarko te molim!

I jednoga dana kiša je pala,
maslinikom sivim plakale su ptice...
Srebrena kosa cvala je i sjala,
dok ruku joj ljubih, čelo i lice.

MISAO

Ja ljubim ljubav, proljetni jade,
i prirodu ljubim i dijete joj drago!
Mnogo mi ljubavi u srce dade
ljubljena majka; ljubav i blago!

KRAJ VELE LUKE

Davno je bilo, ratovali su ljudi,
gladovali svi smo, a mati jače.
Svakoj su majci drhtale grudi
za koricom kruha dijete kad plače.

Brodić je plovio, a na njemu mati
pridržava vreću s glavama kupusa;
na licu joj sreća, da djeci će dati
obilnu večeru boljega ukusa.

Najednom se javi brod na pučini...
Gle, brodić se majčin strašno zanjih'o!
»Tuđinče kleti, štetu mi učini!«
Psovala je ona na glas i tiho.

I kupus pade... a val još puca...
Tuga se vidjela na njenim očima.
Zbog te joj večere srce još kuca.
S djecom je majka plakala noćima.

SJETILO SE DIJETE

Sjetilo se dijete zagrljaja mame...
Sjetilo se ono svetinje svete.
Kraj nožica malih na snijegu su jame
od bistrih suza, što s očiju lete.

Slučajno sinoć prošao sam tuda.
Dječje srce srcem ja shvaćam....
i pričam mu priče... pjesme... i čuda...
Dušu mu žarku htjedoh da jačam.

Al' dijete drhti, cvokoče i plače.
Pahuljice sniježne plaču, gle, s nama.
I mene drhtaj obuzima jače.
Najveća riječ na svijetu je — mama!

OČI

O, kako su drage mamine oči,
u njima sam bio po cio dan.
Te oči me nose kroz duge noći,
te oči me prate, kad dalek je san.

U očima mame svjetlost ne gasne;
buktinja gori i baklje plam.
Zjenice njene uvijek su jasne
i mene bodre, kada sam sâm.

SANJARIM

Bezbroj stihova napisah iz duše
sjedeć' na panju, tvrdome, u hladu...
A kovrčavom kosom vjetar puše.
Sanjarim o majci, k'o mnogi što znadu.

Kovrče zlaćane nježno bi meni
češljala mama i u ljeta ova...
Starinskom pjesmom, gle, val se pjeni,
što mene dovede do ovih stihova.

Za uzvrat majci stihove skladam.
Kitu joj ruža kraj glave stavljam.
Uspomeni ranoj u naručje padam.
Mamine pjesme ja ne zaboravljam!

MAGLA JE SVUDA

... i dalje je magla padala gusta...
magleno jutro stišće me jako...
U magli sam vidio majčina usta
sa srcem svojim, kada sam plak'o.

U ZENICI

K'o potoci bistri dani su tekli,
potocima šumnim bio sam brat,
pokraj njih su boru glavu sjekli
i meni su htjeli zakrenuti vrat.

O majci mi zbore potoka vali.
Pred zavičajem, gle, srcem sam stao!
Pečena janjca za novčić mali
meni je mesar s osmjehom dao.

Tambure glas lepršа kroz granje,
a potok bistri žubori još, gle!
S ražnja mi mama kupovala janje;
u usta stavljala, da pojedem sve.

Zatim bi meni bonbona dala,
teferić da bude sinu joj veći.
Zavičajni potok i tambura mala,
k'o davno, davno šumicom ječi.

MRVIČAK SREĆE

Neizmjernu brigu, kako da platiš
ljubljenoj majci . . . i propale dane?
Dužan si, druže, toj ženi da vratiš
mrvičak sreće pod staračke dane!

Ta mala sreća, taj zadimljen krov
njoj više vrijedi od suhoga zlata.
Do smrti njene, blag ćut ćeš zov
i imat ćeš majku oko svog vrata!

PJEVAJ O MAMI

Zaori glasno tom žicom lire,
u dalji nek' čuje mamino uho!
Pod šumnim brdom polja se šire,
dozrelom žitu zlati se ruho.

Uz lire zvuke pjevat ću i ja,
jer polja mirišu od mamina znoja.
Zaori glasno, dok sunce sija!
Akordi padajte na polja moja!

Pjevaj o mami, pjevaj bez stanke,
prebiri prstima po žicama sivim !
Daleko od majke sad provodim danke,
al' poljima žitnim i danas se divim.

UZDAH

Majka bi, znam ja, pekla mi pitu . . .
O trnovitom putu prič'o bih svom . . .
Gled'o sam njenu kosu tad vitu,
daleko od mene, kad bio je dom.

PRVA STAZA

Jednog me dana mati rodila . . .
rumenile se trešnje k'o usne njene . . .
Na stazu života pjesmom me vodila.
O, grudi njene! O, noći snene!

Ona je meni rastvorila jedra . . .
rukama me grleć' privukla na grudi.
Sunce je sjalo na njena njedra,
na prvu stazu kojom idu ljudi.

Raskrilila je prozor . . . Kroz krošnju trešnje
zraka i sunca više mi je dala.
Riječi je ona šaptala utješne;
sinčićem milim i suncem me zvala.

Jednog me dana mati rodila . . .
rukama me grleć' privukla na grudi.
Na stazu života pjesmom me vodila . . .
na prvu stazu kojom idu ljudi.

MAJČIN JEZIK

Kad ime je čula, sretna je bila,
svoje ime na usnama mojim.
Mnoge je noći o tome snila...
Pred besanim noćima k'o nekada stojim.

Odrastoh malo... za ruku me uze...
Školi me vodi... i do škole dođe...
Na rastanku radost lila je suze. .
Koliko li dana nečujno prođe!

Nadala se ona... učitelj me učio...
da znanje veće on će mi dati.
Al' nitko me nije govorit naučio,
k'o što me učila rođena mati!

OSVETITE JE, ŽENE

K'o zrelo grožđe plakala je ona;
djevojčica majke, kraj spomenika.
U daljini, negdje, zvonila su zvona.
U srcu se vidi materina slika.

Prstićem je suhu zemlju kopala...
i suzom lozi natapala vrt.
»O, majko mila, tuga me spopala...
tuđinac kad grozdu nanese smrt!«

»Na te sad mislim, o majko draga!«
Kopala je zemlju prstom kraj kamena...
»Čuj, ljubav raste... i grožđa snaga...
Sinu ću stavit pušku preko ramena!«

Gledam je okom, što bol joj shvaća.
Noć je već pala, a s njome tama.
Ručice njene ruka mi se laća.
Novoga grožđa to bit će nama!

Na dugom polju grobova od kamena,
k'o šapat se čuje: »Osvetite mene!«
Pletena joj kosa pada preko ramena...
i vinograd šapće: »Osvetite je, žene!«

BRIGA

S pazara se mama vraćala kasno
noseć' u košari ozimne hrane;
graha i kupusa i jagnje glasno,
za crnu zimu, za snježne dane.

MAMA ME LJUBI

Jučer sam sjedio u gradskom parku
i dugo promatrao mališane neke;
djeca su ležala u travnom jarku,
misleć' na svoje pute daleke...

I čujem o majci oni se prepiru.
Miriši sunce ljetnoga dana.
Nervozni prstima po travi prebiru:
»Mama me ljubi, znaj, sa svih strana!«

Sva djeca su istu misao ponavljala,
jer ona su majci karamfil krvi.
U šarenilu cvijeća djeca se zabavljala,
svaki je govorio, da majci je prvi...

I pute daleke smetnuše s uma.
Što će im misli istinskih sanja!
O, prirodo krasna zelenih šuma...
majčin mi glasak svuda se odzvanja!

ONA ME ČEKALA

Do kasnih sati u noći je sjedila
majčica moja s iglom u ruci...
na vezeno platno suzu je cjedila...
kroz ruže su lebdjeli ponoćni zvuci.

Ona je vezla ružice rumene...
Nad svileno platno mjesec se dig'o!
Treperile su nebom usne crvene
u zagrljaj majke kada sam stig'o.

NJENA LJUBAV

Zalogaj zadnji majka će dati,
kad glad nas bije i golema tuga.
Licem će sinu pred lice stati:
»Jedi, moj dragi, mi dva smo druga!«

I zadnji gutljaj vodice hladne
pružit će usni, djetetu svom...
I ptica ptiću u kljunić dadne...
»Popij, moj dragi, još ne bije grom!«

I srce s krvlju darovat će ona,
iz grudi ga trgnut, pred čedo stati.
To srce kuca, k'o s tornja zvona...
Srdašce takvo samo ima mati!

SÂM SAM

Pod jabukom zrelom sâm sam sjedio
i licem sam gled'o rumeno lice;
dječačke sam suze na jabuku cjedio,
dok zrakom su letjele malene ptice.

Koliko sam puta pod jabuku ovu
s majkom sjedao u jesenje sate...
Ptičice pjesmom često me zovu,
a jabuke zrele uspomene zlate.

ONA JE SVE

Od onog dana, kad ostah bez majke,
lutalica svjetska postao sam, gle!
Pred san mi je majka pričala bajke,
ona je bila na svijetu mi sve!

Majka je mene nježno ljubila,
u krevetu toplom sa mnom spavala.
Majka je mene u zoru budila
i prženi krušac s kavom davala.

Srce ti majka na dlanu nudi.
Osmjehom, znaj, u život nas zove.
I ona plače kada nas kudi...
»Ustaj mi, sinko! Na poslove nove!«

SJEĆANJE

Davno je živjela poezija frule...
i s frulom, da, starica jedna.
Plač bijelih šljiva ptice su čule...
U vrtlogu vira klonula je čedna.

MOTIV IZ AFRIKE

Arapskoj noći ja sam se divio
i bistroj vodi s izvor-česme.
Pustinjom golom mjesec se krivio...
o majci mi pjev'o arapske pjesme.

I Arap crni dobre je volje,
kad proda banana košaru punu.
»Majčice, majko!« — kroz pustinjsko polje
hrli do majke i pozdravlja lunu.

Dok pozdravlja lunu, taj smiješak vreli,
miris ga naranče u stopu prati.
Preobilnost života on majci želi...
Datulja hrpu dat će mu mati.

MAJKU SAM ZVAO

Često sam noću ja majku zvao,
kad bila me bura života tog.
Da čut me ne će dobro sam znao.
Nikog na valu ja nemam svog!

Puna su usta tog bića dragog...
al' ona me nije mogla čuti .
Cvijeće je resi preko tijela blagog.
Kad na to se sjetim srce zašuti.

Tko od nas nije dozivao maju
na talasima života brodeći sam?
I slavuj na grani doziva u gaju
majčicu svoju, to sigurno znam.

Tako sam i ja uzalud se d'rao,
hrvajuć se burom. O, životna bajko!
U nevolji svakoj plačuć' sam zvao:
O, gdje si mila, ti jedina majko?

MAJČINO MLIJEKO

Svi smo se jednom mlijekom hranili,
majčinim mlijekom s bijelih grudi.
I grudi joj pune mnogo put ranili...
Negdje je zora počela da rudi...

Majka je strpljivo gladne nas dojila
skrivajuć' umor i velike boli.
Od naših desni grud joj se znojila.
O, koliko nas majka ljubi i voli!

RAZMIŠLJANJE

Odavno, eto, već bure nesta.
Pod šljivu plačnu ja sam sjeo.
Mnogi je živalj ponijela cesta,
al' maju svoju ja nisam sreo.

Ona nit ne zna, da sunašce blista,
da proljetni vjetrić livadom huči,
da moja duša k'o proljeće čista
svaku mi misao u stihove sruči.

O, ne znaš ti, majko, da tebi ove
stihove skladam kroz zvjezdanu noć!
Mnoga me teška, znaj, knjiga zove,
za tobom čeznem, ti ne ćeš mi doć'!

SADRŽAJ:

Str.

Vlastita naklada